

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) Årsrapport 2003

INNLEDNING

Innhold i årsrapporten

Foreldreutvalget for grunnskolen, oppnevnt for perioden 2000 –2003, avsluttet sin 4-årsperiode 31.12.03. Det er derfor behov for både å se tilbake på det som er utrettet i løpet av perioden, og å se framover på det som er utfordringene for det nye utvalget. Årsrapporten for 2003 består av følgende deler:

- Del I: Innledning v/tidligere leder i FUG, Hilde Sundve Jordheim:
”Refleksjoner over FUGs virksomhet i 2003”
- Del II: FUGs virksomhet i 2003 med en kort redegjørelse for bruken av tildelte midler og en aktivitetstabell som viser omfang av og mangfoldet i FUGs virksomhet.

I REFLEKSJONER OVER FUGS VIRKSOMHET I 2003

ved FUG-leder 2000 – 2003, Hilde Sundve Jordheim

Utvalgsarbeidet i Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) er delt inn i oppnevningsperioder på fire år. Året 2003 var det siste året i oppnevningsperioden for utvalget som ble oppnevnt januar 2000. Utvalget kan se tilbake på en aktiv og spennende periode, der året 2003 kanskje framstår med størst aktivitet både internt i utvalget, i de kommunale foreldreutvalgene (KFU) og i foreldrerådernes arbeidsutvalg (FAU).

Noen milepæler framstår tydeligere enn andre. Satsingen på Skolestart 2003 var arbeidskrevende i forhold til produksjon av idéhefter, kontaktbok, huskelister og reklamefilm. Foreldrerollen i skolen ble fokusert gjennom aksjonen, ikke bare i forhold til det å være tillitsvalgt forelder, men også i forhold til foreldres rolle som viktige aktører og medspillere i barnas læringsarbeid. Det er første gang at statsråden i UFD så tydelig har stått sammen med FUG både i finansieringen og profileringen av et konkret tiltak rettet inn mot enkeltforeldre. Lanseringen av kontaktboka må kunne karakteriseres som et vellykket tiltak. Det ble bred medieomtale av kontaktboka, og det har vært god respons fra skolene i forhold til at dette var et nyttig initiativ. Skolestart 2003 førte til stor etterspørsel etter FUGs nyutviklede materiell om hjem-skole-samarbeid. Dette kan tolkes dit hen at det er et forholdsvis stort behov både hos ansatte og foreldre for å få mer kunnskap om hvordan samarbeidet mellom skolens ansatte og elevenes foreldre kan utformes i praksis.

Utvalgets andre store satsing i 2003 har vært Grunnskolens uke, der temaet mobbing under slagordet ”Ingen utenfor!” ble høyt profilert. Grunnskolens uke har bidratt til stor aktivitet rundt om på skolene. FUG har registrert mange gode prosjekter i regi av Grunnskolens uke for å motvirke mobbing blant barn og unge. Det er første gang kongehuset har vært involvert i FUGs satsingsområder. Det var betydningsfullt at kronprinsen deltok i åpningsarrangementet av Grunnskolens uke. Han hadde et tydelig budskap om at alle må vise respekt for hverandre.

FUGs samarbeidspartnere har vært av stor betydning for å komme i havn på en vellykket måte både med Skolestart 2003 og Grunnskolens uke. Læringscenteret, Sosial- og helsedirektoratet, lærerorganisasjonene og Kommunenes Sentralforbund har vært viktige medspillere og bidragsytere i disse to satsingsområdene. Det er nødvendig for FUG å videreutvikle dette samarbeidet, slik at en kan få fram nye prosjekter med enda større effekt i regionene og lokalmiljøene.

Det er også grunn til å trekke fram det gode samarbeidet i Nordisk komité. Dette arbeidet gir oss inspirasjon og erfarings- og idéutveksling om hjem-skole-samarbeid. Arbeidet i Nordisk komité er blitt et satsingsområde, fordi foreldreorganisasjonene i de nordiske landene ser at de har stort utbytte av samarbeidet. Det er nå etablert egen sekretariatsfunksjon i København for komiteen. Nordisk komité har tatt initiativ til et tettere samarbeid med Nordisk Ministerråd.

Når det gjelder det europeiske samarbeidet, har FUG over lengre tid stilt spørsmålsteget ved nytteverdien av dette engasjementet. European Parents' Association (EPA) har over tid hatt store økonomiske problemer, noe som har ført til forholdsvis store interne stridigheter. FUG meldte seg ut av organisasjonen i desember 2003. FUG er likevel åpen for et europeisk engasjement, dersom det opprettes en ny hensiktsmessig foreldreorganisasjon eller et nytt foreldrenettverk på europeisk nivå..

FUG har i denne perioden etablert et treårig prosjekt for å utvikle gode metoder i arbeidet med å inkludere minoritetsspråklige foreldre i skolen. Prosjektet har bidratt til å få fram gode praksiseksempler, og det er etablert viktige nettverk som gir ringvirkninger i de lokale skolene som deltar i prosjektet. Dette er et arbeid som bør stå sentralt i den videre utviklingen av FUGs virksomhet.

FUGs virksomhet har alltid vært forholdsvis sterkt konsentrert om ulike tiltak for å spre informasjon til foreldre og tillitsvalgte foreldre i grunnskolen. FUG har i denne perioden både satset på utvikling av nytt materiell, webbasert informasjonsformidling og tydeligere profil i form av ny design. Foreldrekontakten er fornyet både i forhold til innhold og design. Spredningseffekten av nettutgave versus papirutgave er testet ut. Foreløpig konklusjon er at FUG fortsatt bør utgi Foreldrekontakten i papirutgave, som tidligere.

Det har vært et mål å profilere FUGs virksomhet og hjertesaker i media. FUG har til en viss grad blitt mer synlig i media både i presse, radio og ulike TV-kanaler. Det er likevel behov for å drive dette arbeidet enda mer systematisk og profesjonelt.

Av skolepolitiske saker har FUG vært aktiv og synlig i følgende saker:

Arbeidsmiljølovgivning for barn, økte økonomiske ressurser til kommunene, gratisprinsippet i skolen, rammeplaner for lærerutdanningen og foreldreorganisering i grunnsopplæringen. Dette er et krevende arbeid både for utvalg og sekretariat. Ved avslutningen av denne perioden må vi kunne si at politiske myndigheter langt på vei har fulgt opp FUGs innspill både i forhold til arbeidsmiljølovgivningen, gratisprinsippet i grunnskolen og planarbeidet for lærerutdanningen.

Kvalitetsutvalget har i stor grad arbeidet videre med FUGs innspill i forhold til samarbeidet mellom hjem og skole. Det gjenstår å se hvordan UFD følger dette temaet opp i den bebudede stortingsmeldingen våren 2004. FUG er i denne perioden blitt godt mottatt av stortingets politikere, og FUG er også blitt oppfordret av stortingspolitikere til å være mer aktive og til å

ta oftere kontakt. Dette gir muligheter til innflytelse som FUG for bør utnytte mer systematisk og målbevisst.

En betydelig del av utvalgsarbeidet går med til deltakelse i ulike typer høringsarbeid. Det er viktig at FUG fortsetter denne virksomheten, men at en i større grad er bevisst på å profilere FUGs synspunkter i de ulike sakene, slik at sentrale tema blir satt på dagsordenen i samfunnsdebatten.

FUG har i hele perioden deltatt i programstyret for evaluering av Reform 97. Dette har vært et viktig arbeid for FUG. Det har ført til at temaet hjem-skole-samarbeid og foreldrerollen i skolen er blitt satt på dagsordenen i forskningsmiljøene og i departementets oppfølgingsarbeid. Det har vært av stor betydning for utvikling av FUGs virksomhet at en får fram forskningsbasert kunnskap om forholdet mellom L97s visjoner for foreldremedvirkning i skolen og de praktiske realiteter i den enkelte skole. Forskningsarbeidet har bidratt til å få fram kunnskap om hvilke faktorer som er viktige for å utvikle det gode samarbeidet mellom hjem og skole.

FUG har gjennom hele perioden vært opptatt av, og også blitt utfordret på, systemet for foreldreorganisering i grunnsopplæringen både på individnivå, klassenivå, skolenivå, kommunenivå og nasjonalt nivå. Temaet har derfor stått sentralt i utvalgets arbeid, og utvalget har gitt innspill både til Kvalitetsutvalget og statsråd Clemet om temaet.

Temaet ble enda mer fokusert da statsråd Clemet ønsket en forskningsbasert evaluering av FUGs virksomhet. Evalueringsrapporten fra Rogalandsforskning gir en interessant vurdering både av betydningen av FUGs virksomhet, forbedringspotensialer og dilemmaer. Vurderingen fra Rogalandsforskning oppleves positiv i og med at den slår fast at utvalget arbeider effektivt, er konsensusorientert, får mye ut av de økonomiske midlene og har en rolle i samfunnsdebatten. FUG har hatt forventninger om at rapporten skulle få konsekvenser for statsrådets vurderinger av hvordan foreldrerollen bør styrkes i skolen.

FUG har selv ønsket at FUGs virksomhet skulle omdannes til å omfatte hele grunnsopplæringen, og at det skulle utvikles valgordninger for opprettelse av et nasjonalt foreldreråd for grunnsopplæringen. Samtidig har FUG hatt et tydelig budskap om at samarbeidet på individnivå må styrkes. FUG har også levert inn forslag om at det bør opprettes fri rettshjelp for foreldre med barn i grunnskolen. Det gjenstår å se om departementet ønsker å gå videre på FUGs forslag til foreldreorganisering i grunnsopplæringen

Den største hindringsfaktoren for å drive et mer effektivt utadrettet arbeid, er FUGs økonomiske rammebetingelser. Det har i perioden ikke vært mulig å få økte økonomiske rammer til drift av virksomheten. Dette er svært beklagelig. Dette forholdet påpekes også i evalueringsrapporten fra Rogalandsforskning. Det har vært vanskelig for utvalget å forstå at departementet ikke viser større vilje til å støtte opp om driften av et arbeid som kan bidra til å bygge opp et større foreldreengasjement i skolen. Engasjerte og aktive foreldre bidrar til å skape et bedre oppvekst- og læringsmiljø som har direkte innvirkning på elevens sosiale og faglige utvikling.

En avsluttende vurdering av FUGs virksomhet den siste perioden, er at FUG har videreutviklet sin virksomhet og har bidratt til å sette foreldrerollen i skolen i fokus. Foreldreengasjementet i Norge er økende, men det er fortsatt store utfordringer i forhold til å

involvere absolutt alle foreldre i et inkluderende hjem-skole-samarbeid som gir foreldre innflytelse over sine barns skolegang.

De siste årenes forskningsresultater viser at skolene har et stort forbedringspotensiale i forhold til å gå over fra et informasjonsbasert hjem-skole-samarbeid til et dialogpreget samarbeid. Foreldre skal være reelle bidragsytere i utviklingen av sin lokale skole, og foreldre er naturlige og sentrale aktører i sine egne barns læringsarbeid.

Florvåg den 8. februar 2004

Hilde Sundve Jordheim
FUG-leder for perioden 2000 - 2003

II FUGs VIRKSOMHET 2003

Disposisjon for årsrapporten

I tildelingsbrevet for 2003 bes FUG om å beskrive virksomheten for 2003 i årsrapporten og redegjøre for de resultater som er oppnådd i forhold til de resultatmålene som er gitt i tildelingsbrevet. FUG bes også om å redegjøre for hvordan informasjonsrollen er gjennomført.

I tildelingsbrevet for 2003 er det imidlertid ikke oppgitt noen konkrete resultatmål for FUG.

Årsrapporten er i år derfor disponert i samsvar med FUGs virksomhetsplan for 2003, og er inndelt i følgende fem hovedområder:

1. Styrke elev- og foreldremedvirkning i skolen
2. Kvalitetsutvikling i skolen
3. Informasjons- og rådgivningsvirksomhet
4. Internasjonalt arbeid
5. Samarbeidspartnere

Til sist følger en redegjøring i hovedtrekk for bruken av tildelte midler, samt en tabell med summarisk oversikt over FUGs aktiviteter.

1. Styrke elev- og foreldremedvirkning i skolen

FUG har i 2003 gjennom ulike tiltak bidradd til økt kompetanse hos foreldre og ansatte om elev- og foreldremedvirkning i skolen.

Nedenfor gir vi en beskrivelse av de enkelte tiltakene.

SKOLESTART 2003

Gjennom en målrettet satsning på tiltak ved skolestart 2003, ville FUG bidra til økt bevissthet hos de ulike samarbeidspartene i skolen om hva elev- og foreldremedvirkning innebærer. Det ble utviklet materiell som klargjorde rollene, ansvaret og oppgavene til alle nivåer og parter i skolesystemet når det gjelder hjem-skole-samarbeid. Målet var å utvikle bedre samarbeidsrutiner i skolen og stimulere til skoloring lokalt for å gi elever og foreldre økt medvirkning og innflytelse.

Materiellpakke

Det ble sendt ut materiellpakker til alle kommuner, kommunale foreldreutvalg og skoler. Intensjonen var at materialet skulle være til hjelp for å øke kompetansen og bevisstheten hos de ulike parter på kommune- og skolenivå om hva et godt hjem-skole-samarbeid og elev- og foreldremedvirkning innebærer.

Materiellpakken besto av kontaktbøker, huskelister og hefter m/lysarkserier til klassekontakter, FAU-medlemmer og SU-medlemmer.

Materialet ble i sin helhet utarbeidet av FUG og forelå både på nynorsk og bokmål. Det meste av materialet ble lagt ut på nettet og kunne lastes ned derfra.

Kontaktboken

Kontaktboken ble trykket i 70 000 eks., og FUG oppfordret skolene til å dele den ut til alle 1. klassinger ved skolestart, eller på første foreldremøte om høsten. Kontaktboken er et redskap i samarbeidet mellom hjem og skole om elevens utvikling og læring. Den skal være et verktøy for å styrke den jevne dialogen mellom hjem og skole og et hjelpemiddel for elev, lærer og foreldre til å samarbeide enda bedre.

Huskelister

Det var utarbeidet huskelister til elevrådsleder, klassekontakter, lærere, FAU-leder, skoleleder og skoleeier samt "huskeliste" til alle parter om skolebasert vurdering

Huskelistene skulle være en hjelp til å definere det ansvaret alle partene har for å bidra til god elev- og foreldremedvirkning ved skolen.

Hefter og lysarkserier

De tre heftene til klassekontakter, FAU-medlemmer og SU-medlemmer er grunnbøker for tillitsvalgte foreldre og medlemmer av rådsorganene. Det ble sendt ett eks. av hver av disse til alle skoler sammen med lysarkserier. Målet var at disse heftene, sammen med det øvrige materiellet, skulle stimulere til skolering av tillitsvalgte foreldre ved de enkelte skolene.

Salget steg merkbart etter denne markedsføringen, og heftene måtte trykkes i flere opplag i løpet av høsten.

Reklamefilm

FUG prøvde i år å gå utradisjonelle veier for å få foreldre til å se sin viktige rolle i barnas læring. En klasse ved Westerdals reklame- og filmlinje fikk i oppdrag å lage forslag til innhold i en kort reklamefilm. Klassen fikk på forhånd informasjon om hva FUG ønsket å få ut av filmen. Filmen ble produsert til lavkost. Den ble sendt på TV 2 på ulike tidspunkt i en periode på 14 dager i siste halvdel av august.

Det er vanskelig å måle effekten av reklamefilmen. Det er første gang noe sånt er gjort, men FUG har fått liten tilbakemelding fra målgruppen på dette tiltaket.

Lansering av skolenettet.no

I forbindelse med Skolestart 2003 ble foreldreportalen www.foreldrenettet.no lansert. I tillegg fikk nettstedet www.fug.no ny design (se nærmere omtale i vedlagte rapport om IKT-prosjektet).

Samarbeidsparter

Prosjektet Skolestart 2003 ble gjennomført i samarbeid med, og med støtte fra, Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) og Kommunenes Sentralforbund (KS). Lærerorganisasjonene ga også støtte og innspill til arbeidet.

Positiv støtte fra UFD

Statsråd Kristin Clemet skrev under følgebrevet som lå ved materiellpakken, sammen med FUG-leder Hilde S. Jordheim. Det var også statsråden, som sammen med FUG-leder, lanserte kontaktboken på et arrangement ved Mysen skole i Eidsberg kommune i midten av august. FUG opplevde støtten fra UFD svært positivt. FUG er et rådgivende organ uten formell styringsmyndighet. Støtte fra UFD gir derfor tiltakene større legitimitet og tyngde.

Kartlegging våren 2004

Det er planlagt en oppfølging og kartlegging våren 2004 av hvordan materiellet til Skolestart 2003 er mottatt og brukt.

FUG anbefaler det nye utvalget å ha en satsning på samarbeid hjem-skole ved skolestart hvert år. Da er foreldre opptatt av skole og motivert til å gjøre en innsats.

STYRKING AV ARBEIDET I FORELDREUTVALG PÅ KOMMUNALT NIVÅ

FUG ser på foreldreutvalg på kommunalt nivå som et viktig organ som kan fremme og ivareta foreldresynspunkter overfor skoleadministrasjonen og de politiske beslutningsorgan i kommunen. FUG hadde som målsetting at det skulle være KFU i 50 % av landets kommuner innen utgangen av 2003.

For å oppnå denne målsettingen har FUG

- opprettet et ressurskorps av 19 KFU-ledere som skal ta kontakt med minst to av sine nabokommuner og oppfordre til opprettelse av KFU samt tilby bistand
- skrevet til alle Fylkesmenn v/utdanningsavdelingen og bedt dem om å stimulere til opprettelse i sine regioner
- ringt alle kommuner med bare én skole og spurt om skolens FAU vil ”oppgraderes” til KFU
- stilt seg til disposisjon for å bistå med veiledning og foredrag
- tatt kontakt med 30 kommuner som ved en spørreundersøkelse i 2000 sa at det var planer om å opprette KFU

Denne satsningen har resultert i at det er opprettet ca. 25 nye KFU i løpet av to år. Antall KFU på landsbasis er nå 178.

Målsettingen om KFU i 50 % av alle kommuner, ble ikke oppnådd i løpet av perioden. Det kan være mange grunner til det. Selv om det i løpet av de siste par årene er opprettet mange nye kommunale foreldreutvalg, er det også en del som er opphørt. Derfor blir ikke økningen totalt så stor. Svakheten ved et system som er basert på frivillighet og til dels ildsjeler, er at det lett kan falle sammen når de frivillige ildsjelene slutter.

Arbeidet i de kommunale foreldreutvalgene er også i høy grad avhengig av den enkelte kommunes holdning til foreldremedvirkning. Fordi utvalgene ikke er lovpålagt, er en avhengig av at både skoleadministrasjonen og skolepolitikerne i kommunen ser nytten og verdien i et slikt foreldreorgan på kommunenivå. Der hvor de kommunale foreldreutvalgene gis gode arbeidsbetingelser, eget budsjett, sekretariatshjelp osv. fungerer de som en verdifull samarbeidspart og et nyttig korrektiv for kommunen.

Kvalitetsutvalget anbefaler KFU i alle kommuner

Kvalitetsutvalget anbefaler i sin innstilling å opprette kommunale foreldreutvalg i alle kommuner. Begrunnelsen er at de vil være viktige samspillspartnere i utviklingen av rammene for foreldrenes utdanningsrolle (NOU 2003:16, side 266).

FUG har levert et notat til UFD om lovhjemling av KFU i forbindelse med moderniseringsprosjektet og gjennomgang og revisjon av skolelovgivningen. FUG har i mange år arbeidet for lovhjemling av KFU, det er en måte å sikre foreldremedvirkning på kommunalt nivå på. Mange KFU oppstår i forbindelse med dårlig kommuneøkonomi, nedlegging av skoler og lignende. I slike tilfelle kan KFU opphøre like fort som de er etablert, når den konkrete saken

er løst. FUG ønsker KFU som helst er opprettet i samarbeid med kommuneadministrasjon og politikere, som har etablert gode samarbeidsstrukturer og har rutiner for kontinuitet og videreføring.

Rogalandforskning – anbefaler etablering av KFU

Rogalandforskning (Rf) utarbeidet våren 2003 en evalueringsrapport om FUG: *Saman for skulen – evaluering av Foreldreutvalet for grunnskolen*. Der drøfter de KFU – *det manglende mellomledd* på sidene 34 – 37.

Rf trekker fram følgende argumenter for etablering av KFU:

- Det er viktig å ha en dialog med kommunene som den aktør som eier de fleste skoler
- Ved hjelp av KFU kan en pålegge kommunene å samarbeide med og lytte til foreldrene i sin kommune.
- Et lovpålagt KFU vil gi foreldrene en reell arena å henvende seg til kommunen gjennom.
- Gitt den sentrale rollen kommunen har som skoleeier, er det i én forstand ett ledd som mangler i foreldres medvirkning overfor skolen når det ikke fins et KFU.
- Foreldre er ikke **interessenten** som står utenfor med sine krav, men **medaktøren** som er med på å utvikle skoletilbudet
- Kommunale foreldreutvalg i alle kommuner ville styrke FUG som uavhengig organ. KFUene ville komme med forslag til kandidater til nytt FUG. Da hadde det vært mulig å etablere et mer representantivt og demokratisk valgsystem.
- KFUene ser at det ligger et organisatorisk dilemma i at FUG er statlig oppnevnt og ikke valgt av foreldre gjennom en organisatorisk prosess.

Seminar for KFU-representanter

I helgen 29. – 30. mars ble det avholdt et KFU-seminar på Mastemyr Hotell utenfor Oslo. Seminaret samlet ca. 60 deltakere fra hele landet. Tema for seminaret var: *Foreldrerollen i barns læring*. Foredragsholdere var bl.a. forskere fra NTNU i Trondheim og Senter for leseforskning i Stavanger.

Det ble også arrangert en paneldebatt der politikere fra KUF-komiteen på Stortinget deltok. Tema for paneldebatten var: *Utvikling av en god skole i samarbeid med foreldrene*.

KFU-seminaret var et ledd i å styrke KFU-representantenes kompetanse og bidra til at det dannes nettverk mellom tillitsvalgte foreldre på kommunenivå. FUG ser det som svært viktig å ha arenaer der foreldrerepresentanter samles, og anbefaler å videreføre KFU-seminarer.

Eget område for KFU på foreldrenettet.no

For å bedre kontakten mellom KFUene er det opprettet et eget område for KFU på foreldrenettet.no. Her ligger relevante nyheter for KFUene, og det er en ”oppslagstavle” som alle kan bruke. Aktuelt KFU-materiell er lagt ut der, og der ligger også den fylkesvise oversikten over alle eksisterende KFU i landet med linker til hjemmesidene for dem som har det.

AVKLARING AV FORELDREORGANISERING OG FORELDREMEDVIRKNING I NORGE

FUG har i hele perioden vært opptatt av å se på organiseringen av foreldremedvirkning, ikke minst på bakgrunn av evalueringen av FUGs utviklingsprosjekt i Nordland og Oppland (1999 – 2002).

Rogalandsforskning har en grundig drøfting av dette spørsmålet i sin evalueringsrapport. Rogalandsforskning hevder at FUG må fortsette å drøfte og gi innspill til hvordan utvalget i fremtiden kan fremstå som mer representativt og demokratisk valgt organ. FUG har ved flere anledninger kommet med innspill til politisk ledelse med forslag om hvordan en eventuell valgordning kunne gjennomføres.

Statsråden har stilt spørsmålstegn ved FUGs representativitet og legitimitet, til tross for at alle medlemmene i avtroppende FUG har blitt foreslått av foreldre og skoleledere på lokalt nivå. Dessuten kommer FUGs legitimitet fram i Forskrift til opplæringsloven som understreker at FUG skal være et selvstendig rådgivende organ for departementet. FUG skal være et organ som skal arbeide for godt samarbeid mellom hjem og skole og ivareta foreldrenes interesser i skolesammenheng, og ikke en interesseorganisasjon.

Det har også vært problematisk for dette utvalget å forholde seg til det faktum at statsråden har opprettet et eget Foreldrenettverk som en parallellstruktur til FUG. Videre er det en utfordring for FUG å forholde seg til det faktum at statsråden mener FUG-medlemmene ikke er representative, bl.a. fordi de er mer aktive enn foreldre flest.

Fremtidig organisering av foreldremedvirkning på nasjonalt nivå

Rogalandsforskning foreslår fire ulike modeller som kan være aktuelle alternativer for dagens foreldreorganisering på et overordnet nasjonalt nivå. Det er henholdsvis forsterknings-, strukturendring, pluralisme- og mellomalternativet.

Forsterkningsalternativet innebærer i grove trekk at man ikke endrer nåværende organisering, men styrker rammene og strukturene for FUG. På den måten kan man få større muligheter til å minske gapet mellom intensjoner og realiteter når det gjelder reell foreldremedvirkning i skolen. Hvis en i tillegg klargjør og tydeliggjør nominasjons- og utvelgingsprosessene blant foreldre generelt, vil FUGs legitimitet ytterligere kunne bli styrket.

I *strukturendringsforslaget* ligger tanken om å kombinere elementer fra FUGs nåværende mandat og funksjon, med et foreldreutvalg som består av medlemmer valgt gjennom demokratiske valgordninger og en formell løsrivelse fra UFD. Rogalandsforskning tenker seg da et nytt FUG som blir et nasjonalt koordinerende organ for en lokal FAU- og KFU-struktur. En slik strukturendring vil også fordre endringer blant annet i forhold til FUGs juridiske grunnlag og vedtekter, premisser for statstilskudd og økonomi.

Det pluralistiske forslaget er primært formulert på en fremtidsvisjon der en ser for seg at det på grunnplanet finnes en betydelig sterkere foreldremedvirkning. I denne fremtiden har mange kommuner valgt å inkludere foreldrerepresentanter direkte i styringsorganene for skolen. Foreldrene gis også mulighet til fritt å velge skole til sine barn, noe som igjen vil føre til at skolene blir mer opptatt av å inkludere foreldrene. I det hele tatt ser man for seg en atskillig mer mangfoldig skolestruktur med stor variasjon i foreldreengasjementet. Hvis fremtidens skole ser slik ut, stiller forskerne ved Rogalandsforskning spørsmål om behovet for et mobiliserende, koordinerende og statsfinansiert nasjonalt organ for foreldremedvirkning. De vil ikke gi noe entydig svar, men antyder at det kanskje ved et slikt scenario kanskje heller ville være bruk for et rent ekspertorgan av ”profesjonelle foreldre” på nasjonalt nivå.

Det siste alternative til organisering fra Rogalandsforskning er *mellomalternativet* som innebærer en mer forsiktig justering og forandring. Her kunne FUG fortsette å fungere som nå, men med en klarere geografisk arbeids- og funksjonsdeling. En tenker seg da en

oppgradering av KFU-ene sin rolle med en intensjon om å styrke foreldrene sine interesser på kommune- og lokalplanet.

FUGs forslag til foreldreorganisering

Alternative måter å organisere foreldremedvirkning på nasjonalt nivå har flere ganger vært gjenstand for drøfting i FUG, og er formulert i blant annet en rekke høringer og notat der blant andre Kvalitetsutvalget og UFD har vært adressat. FUG har formulert tiltak på alle nivåer for å styrke foreldreorganiseringen i grunnopplæringen. Disse finnes i et notat av 10. mars 2003, og er vedlagt årsrapporten (vedlegg 1).

MANIFEST MOT MOBBING GRUNNSKOLENS UKE

Temaet for Grunnskolens uke i år var ”Læringsmiljø og mobbing” med slagordet ”Ingen utenfor”. Grunnskolens uke er FUGs viktigste tiltak i oppfølgingen av manifest mot mobbing. FUG er en av manifestpartene mot mobbing, og vil bidra til at foreldre rundt om i landet tar sin del av ansvaret for at barn og unge får et godt oppvekst- og læringsmiljø. Sentrale tiltak i dette temaet er også kvalitetsutvikling av skolen, utvikling av læringsmiljøet og bedre elev- og foreldremedvirkning.

Det ble utviklet materiell til temaet med ny lay-out og flere idéark enn tidligere (vedlegg 2). Materialet var lagt ut på nettet sammen med en omfattende ressursbank.

Sosial- og helsedirektoratet (SH-dir) og Læringscenteret (LS) var sentrale samarbeidspartener om Grunnskolens uke, i tillegg til lærerorganisasjonene. SH-dir. ga også økonomisk støtte til trykking av materiell, og LS betalte samsending av materiell til skoler og kommuner.

Åpningen var lagt til Kannik ungdomsskole i Stavanger kommune, og var planlagt i samarbeid mellom FUG, Stavanger KFU og Stavanger kommune. Det var HKH Kronprins Haakon som sto for den offisielle åpningen, og det var stor mediedekning i år, også i de riksdekkende mediene. Rundt 700 personer, blant dem en rekke spesielt inviterte gjester, var til stede i skolegården under åpningen.

FUG ønsker at Grunnskolens uke skal bidra til at hjem-skole-samarbeidet i åpningskommunen får et løft. FUG tilbød kurssamlinger for elever, foreldre og ansatte i kommunen. I tillegg hadde FUG-leder innlegg i Hovedutvalget for oppvekst og foredrag for foreldre.

FUGs hefte ”Stopp mobbing – gode råd til foreldre” var på forhånd delt ut til alle foreldre med barn i grunnskolen i Stavanger kommune (ca. 20 000).

2. Kvalitetsutvikling i skolen

SKOLEPOLITISK ARBEID

FUG har fulgt opp sitt skolepolitiske arbeid gjennom følgende tiltak:

- møter med KUF-komiteen på Stortinget
- møter med politisk ledelse i UFD
- deltakelse på UFDs fagseminarer
- satt søkelys på foreldrenes rolle i barns læring
- tiltak i forbindelse med kommunevalget 2003
- utarbeiding av høringsuttalelser til aktuelle skolepolitiske dokumenter

Møter med KUF-komiteen

FUG har i løpet av 2003 hatt tre møter med KUF-komiteen i Stortinget. Temaene har vært:

- FUGs økonomi
- Oppløsning av klassebegrepet
- Endringer i forskrifter til SFO
- Kommuneøkonomiproposisjonen

Møter med politisk ledelse i UFD

Det har vært fire møter mellom FUG (hovedsakelig leder) og politisk ledelse i UFD i 2003.

Møtene fant sted den 9. januar, 18. mars, 20. juni og 7. november. Følgende temaer har vært drøftet:

- FUGs rolle i forhold til "foreldrenettverket"
- Foreldreorganisering
- Foreldrenes rolle i barns læring
- Skolestart 2003, herunder reklamefilmen
- Oppnevning av nytt FUG
- FUGs økonomiske situasjon
- "Saman om skolen" – evalueringsrapport om FUG, Rogalandforskning 2003

Statssekretær Helge Ole Bergesen var til stede på åpningen av Grunnskolens uke i Stavanger og på avslutningsarrangementet for utvalget.

Utvalget synes det er positivt med jevnlig møter med politisk ledelse, det er også nødvendig med løpende kontakt for å avklare og få felles forståelse av FUGs rolle og mandat.

Etatsstyring

Det har vært avholdt ett etatsstyringsmøte i løpet av året (juni 2003). Saker som ble tatt opp på møtet var arbeidsprosessen med tildelingsbrevet, evaluering av FUG, igangsetting av prosessen med oppnevning av nytt utvalg, Skolestart 2003, evaluering av Reform 97 og FUGs økonomiske betingelser.

Samarbeidsrutiner mellom FUG og UFD

FUG ønsker i større grad enn det som er tilfelle i dag, å bli brukt som et rådgivende organ for departementet. Etter FUGs mening er det nødvendig at departementet legger til rette for et mer systematisk samarbeid i forarbeidet til sentrale endringer i skoleverket.

FUG beklager at det planlagte etatsstyringsmøtet i høst ble avlyst. Det er også utilfredsstillende at foreløpig tildelingsbrev ikke foreligger før nyttår. Det nåværende utvalget avslutter sin periode 31.12.03 og har derfor ikke fått anledning til å drøfte foreløpig tildelingsbrev. Dette er ikke god praksis i forhold til å få til en effektiv drift av utvalgets virksomhet.

Deltakelse på UFDs fagseminarer

FUG har deltatt med innlegg på en rekke av UFDs fagseminarer. Det er positivt at FUG har fått synliggjort foreldrene som part i skolesektorens utviklingsområder. Deltakelse har også vært lærerikt for utvalget.

Kvalitetsfremmende tiltak i skolen

FUG har arbeidet med følgende områder:

- Barn og medier
- Spesialpedagogikk

- Lesefremmende tiltak
- 2. fremmedspråk
- Opplæring i basisfagene
- Tilpasset opplæring
- Sosial kompetanse
- Elevvurdering
- Skolevurdering
- Reklame og sponning
- Læringsmiljø fritt for mobbing
- Arbeid med HMS
- Skolens rammebetingelser

Mye av arbeidet har skjedd gjennom deltakelse i ulike arbeids- og prosjektgrupper, i regi av statlige utdanningsmyndigheter, f. eks. deltakelse i ”Skolen vet best”, programstyret for Evaluering av Reform 97 m.m. Det er hovedsaklig FUG-leder som har representert FUG i denne type arbeid.

FORELDREENGASJEMENT VED KOMMUNEVALGET 2003

Etter ønske fra tillitsvalgte foreldre på kommunenivå oppfordret FUG foreldre til å være aktive i valgkampen, og å bidra til å sette fokus på kvalitet i grunnpoplæringen. FUG utarbeidet en del materiell (kun nettbasert) som skulle fungere som en idébank for foreldre i den enkelte kommune. Materiellet ble utarbeidet av tre KFU-ledere, FUGs arbeidsutvalg samt sekretariatet. Materiellet tok sikte på å gi foreldre faktakunnskaper om skole, aktuelle kvalitetsområder og rammefaktorer for skolen.

Skolen ble et svært viktig tema i valgkampen, både sentralt og i de enkelte kommunene. Flere engasjerte seg i aksjonen. FUG fikk informasjon om aktiviteter, møter, brosjyrer som var utarbeidet osv. FUG samlet denne informasjonen og la det ut på nettsidene slik at det ble en idébank for andre.

HØRINGSARBEID

Høringsarbeidet er en omfattende og viktig del av FUGs arbeid, både som rådgivende organ for UFD, og som en del av det skolepolitiske arbeidet.

FUG har i løpet av året levert høringsuttalelser til følgende saker:

- Nye rammeplaner for lærerutdanning
- Lokalt handlingsrom i organisering av grunnpoplæringen
- Nytt finansieringssystem for frittstående skoler
- Reklame i skolen
- Forskriftsregulering av obligatorisk kartlegging av elevers læringsmiljø
- Trafikkopplæring – vegen til trafikkforståelse
- NOU 16:2003 I første rekke (se egen omtale av dette høringsarbeidet nedenfor)

FUG opplever at høringsarbeidet ofte er komplisert fordi forslagene til lovendringer kommer stykkevis og delt, og det kan være vanskelig å se sammenhenger og langsiktige konsekvensene av lovendringene. Når høringsfristene er knappe, er det vanskelig å inkludere foreldrerepresentanter på skole- og kommunenivå i høringsarbeidet.

FUG synes det er viktig å innhente synspunkter fra foreldre på lokalnivået ut over den kontakten det enkelte FUG-medlem har i sin egen kommune. Utvalget har bestrebet seg på å gi sine synspunkter legitimitet ved å få innspill fra flest mulig foreldre. Når det er høringssaker av spesiell interesse for foreldre, informerer FUG om dette på nettsiden, legger ut lenker til høringsnotatene, og oppfordrer foreldre til å ta kontakt med kommunen sin og delta i høringsarbeidet. Erfaringer viser at kommunene sjelden inkluderer foreldre i høringsarbeidet.

FUGs høringsuttalelser legges ut på nettet, på området: FUG mener.

Organisering og oppsummering av foreldreuttalelser til NOU 16:2003 I første rekke

I tillegg til at FUG var egen høringsinstans til Kvalitetsutvalgets innstilling, fikk Foreldreutvalget i oppdrag av UFD å organisere og oppsummere høringsuttalelser fra foreldre til innstillingen. FUG sendte ut høringsbrev til alle FAU og KFU (til sammen ca. 3600). FUG var glad for å få dette oppdraget slik at alle foreldre med barn i grunnskolen fikk anledning til å delta i høringsarbeidet. Det kom inn til sammen **536** høringsuttalelser fra foreldre.

FUG har analysert og oppsummert høringsmaterialet i en egen rapport som er oversendt UFD. Rapporten er også lagt ut på FUGs nettsider. FUG fikk dekket kostnadene til dette arbeidet fra UFD.

En del foreldre fikk ikke anledning til å uttale seg

FUG fikk henvendelser fra en del FAUer om at det gikk svært lang tid fra høringsbrevet fra FUG ble stemplet inn i skolens journal og til det kom FAU i hende. Noen FAU-ledere fikk ikke brevet før etter at høringsfristen var gått ut, og noen har ikke fått det i det hele tatt. FUG beklager dette sterkt. Kvalitetsutvalgets innstilling engasjerer foreldrene, og det er svært beklagelig at mangel på gode postrutiner internt på skolene skal frata foreldrene muligheter til å si sin mening om, og øve innflytelse på, fremtidens skole.

3. Informasjons- og rådgivningsvirksomhet

FORELDREKONTAKTEN (Fk)

Foreldrekontakten er et informasjonsblad til foreldrekontakter, kontaktlærere, FAU og skoleadministrasjonen. Det sendes også til alle kommuner og KFU, og det totale opplaget er på 120 000.

FUG har hatt ambisjoner om at Foreldrekontakten skal bidra til at alle foreldre får god og relevant informasjon om skole og sin egen pedagogiske rolle i barns læring. På grunn av FUGs økonomiske situasjon ble det i 2003 bare utgitt én papirutgave av Foreldrekontakten. Det første nummeret, nr. 1 – 2003, var kun nettutgave. Det ble lastet ned av ca. 8000 personer.

I nr. 2 – 2003 ble det, i tillegg til 16 ordinære sider, lagt inn åtte temasider om bl.a. Kvalitetsutvalgets innstilling og resultater av evaluering av Reform 97. Det ble derfor ekstra høye trykke-, pakke- og portoutgifter.

FUG har ingen systematiske tilbakemeldinger om hvorvidt alle målgruppene mottar bladet, eller i hvilken grad det blir lest og brukt. Vi mottar enkelthenvendelser om justering av antall, ønske om å få bladet til alle foreldre, henvisninger til artikler m.m. Vi registrerer også en markert økning i antall bestillinger av materiell i dagene etter at Foreldrekontakten har

kommet ut. Men FUG er helt avhengig av at skolen v/ rektor sørger for at Foreldrekontakten blir delt ut til foreldrekontakter, kontaktlærere og til rådsorganene. Vi vet at dette ikke blir fulgt opp ved alle skoler.

Adressebase til FAUene

De totale utgiftene for utarbeiding, trykking, pakking og porto for ett nummer av Fk beløper seg til ca. 500 000 kroner. Portotakstene øker jevnlig. Det er sterkt ønskelig at alle FAUer kan nå gjennom e-post. FUG har rettet henvendelser til utdanningsmyndighetene om opprettelse av en adressebase til alle landets FAUer. Utvalget er av den oppfatning at en slik base er helt nødvendig dersom FUG skal oppfylle målsettingen om å nå ut til alle foreldre.

INFORMASJON TIL KOMMUNALE FORELDREUTVALG (KFU)

FUG-INFO er et meldingsblad som utarbeides i sekretariatet og sendes til alle KFUene. I 2003 ble det sendt ut 3 nummer av FUG-INFO, de to siste var i ny lay-out. Utvalget vektlegger informasjon om aktuelle skolepolitiske saker og FUGs satsningsområder.

Som en del av FUGs IKT-prosjekt er det lagt til rette for å sende ut elektroniske nyhetsbrev. Dersom FUGs IKT-prosjekt fortsetter i 2004, vil denne nyhetstjenesten videreutvikles og etter hvert erstatte papirutgaven av FUG-INFO. FUGs mål er å nå flere grupper enn KFU med denne nyhetstjenesten.

Internt nyhetsbrev

Sekretariatet utarbeider ukentlig elektronisk nyhetsbrev til FUG-medlemmene. Hensikten er å styrke kontakten og kommunikasjonen mellom utvalg og sekretariat.

Som en del av FUGs IKT-prosjekt er det utviklet et intranett som er tilgjengelig for utvalg og sekretariat. Ved forlengelse av IKT-prosjektet vil intranettet videreutvikles, og målet er å forbedre og effektivisere arbeidet internt i FUG.

INFORMASJONS- OG VEILEDNINGSMATERIELL TIL FORELDRE OG SKOLE

Nye hefter

- **Kontaktbok** (se omtale under Skolestart 2003)

- Rettighetsbrosjyre i samarbeid med LS

I samarbeid med LS har FUG utviklet en brosjyre om: Rettigheter og plikter i den offentlige skolen.

Flere av FUGs informasjons- og veiledningshefter er revidert i 2003, og etterspørselen etter FUGs materiell har vært stor.

FUGs NETTSIDER

I august ble foreldreportalen www.foreldrenettet.no lansert. I tillegg fikk nettstedet www.fug.no ny design (se nærmere omtale i vedlagte rapport om IKT-prosjektet, vedlegg 3).

FUG ønsker å satse enda sterkere på å videreutvikle nettsidene til å bli utvalgets primære informasjons- og kommunikasjonskanal. For å imøtekomme de økende henvendelsene fra brukerne, er det nødvendig at FUG satser mer offensivt, bevisst og systematisk på informasjonsarbeid enn det vi har kapasitet til i dag. FUGs legitimitet er bl.a. avhengig av at vi når ut, og at vi har kapasitet og systemer for en mye bedre dialog med foreldre enn det vi greier innenfor de rammer og den kompetanse vi har i dag.

Redaksjonelle oppgaver bør samordnes og legges til en egen informasjonsmedarbeider, dette gjelder bl.a. redaksjonsansvar for Foreldrekontakten og nettbaserte nyhetsbrev. Det er hensiktsmessig å samle redaktøransvar og utvikling av nettstedene og andre informasjonskanaler på én person.

FUG har i brev av 19.09.03 søkt UFD om midler til informasjonsmedarbeider for å ivareta følgende oppgaver:

- Markedsføre og redigere FUGs nettsteder
- Opprettholde/forbedre mediekontakter
- Ha egen mediestrategi knyttet til enkelttiltak i FUGs virksomhet
- Gjøre FUG og FUGs virksomhet bedre kjent blant alle målgruppene
- Være profesjonell støtte for leder av FUG i forhold til media og annen utadrettet virksomhet
- Ha redaksjonsansvar for Foreldrekontakten og nettbaserte nyhetsbrev
- Markedsføre og fornye materiell fra FUG

Stillingen bør opprettes fra høsten 2004 (for å overlape avslutningen av IKT-prosjektet).

KURS- OG FOREDRAGSVIRKSOMHET

Både FUG-medlemmer og ansatte i sekretariatet har i løpet av året hatt en omfattende kurs- og foredragsvirksomhet på skoler og i kommuner og fylker over hele landet. Utvalg og sekretariat blir stadig oftere kontaktet av foreldre og ansatte på skole- og kommunenivå som ønsker ressurspersoner til å holde kurs og foredrag, delta i debatter, bistå ved etablering av kommunale foreldreutvalg osv. Et problem for foreldre som ønsker slik bistand, er at de ofte ikke har ressurser til å dekke utgiftene selv.

Det er ikke mulig å imøtekomme alle ønsker om kurs- og foredragsvirksomhet. Det er sterkt ønskelig med mer ressurser til denne type virksomhet.

RÅDGIVNINGSVIRKSOMHET

FUG-medlemmene og sekretariatet har hele året en stor mengde henvendelser fra foreldre, ansatte i skoler og kommuner og andre. Henvendelsene på e-post er økende. Gjennom henvendelsene registrerer FUG at foreldre i økende grad blir mer bevisste på sin rolle som brukere av offentlige tjenester og rettigheter foreldre og elever har. Foreldre kjenner forvaltningen, og de ønsker å ha reell innflytelse og medvirkning i skole spørsmål.

De fleste telefonhenvendelser til sekretariatet i 2003 har blitt registrert, det samme gjelder henvendelser pr. mail og brev (se aktivitetsrapporten på side 20). E-post, brev og telefonhenvendelser som kommer direkte til FUG-medlemmene, er ikke med i registreringen.

PROFILERING AV FUG - KONTAKT MED MEDIENE

Medieoppslag og kontakt med mediene har vært økende. Det er spesielt FUG-leder som representerer FUG i mediene. Hilde S. Jordheim har deltatt i flere TV- og radioprogrammer i løpet av året og vært intervjuet av de fleste store Oslo- og Bergensavisene, samt en rekke lokalaviser. Intervjuene har dreid seg om bl.a. foreldres rettigheter, skolestart, mobbing, foreldrebetaling, skoleanlegg, elevenes arbeidsmiljø, skolebudsjett og kommuneøkonomi. .

4. Videreføre det internasjonale samarbeidet

NORDISK KOMITÉ

FUG har et godt samarbeid med de øvrige nordiske foreldreorganisasjonene gjennom Nordisk Komité som består av lederne for foreldreorganisasjonene i de nordiske landene. Det er vedtatt en økt satsning på dette samarbeidet gjennom hyppigere møter, økt medlemsavgift, eget sekretariat (ivaretas av Skole og Samfund i Danmark, finansieres av medlemslandene), og nordisk konferanse annethvert år. Nordisk komité vil også arbeide for å inkludere foreldrerepresentasjon fra Grønland og Færøyene i komitéen. De nordiske foreldreorganisasjonene har opprettet kontakt og dialog med Nordisk Ministerråd.

Organisasjonene Riksförbundet Hem och Skola (Sverige) og Soumen Vanhempainliitto (Finland) har ikke deltatt aktivt i Nordisk komité de siste par årene, men komitéen har hatt jevnlig kontakt med organisasjonene og informert dem om utviklingen av det nordiske samarbeidet.

Den svenske organisasjonen har store organisatoriske problemer, og det er kun et interimstyre som har drevet organisasjonen de to siste årene

Den finske organisasjonen som er den største av de to finske organisasjonene, har foreløpig valgt å prioritere arbeidet i European Parents' Association (EPA)

EUROPEAN PARENTS' ASSOCIATION (EPA)

FUG har siden 1996 vært medlem av den europeiske foreldreorganisasjonen European Parents' Association (EPA). FUG-leder er medlem av EPAs Administrative Council som har møte 3 - 4 ganger i året.

Den europeiske foreldreorganisasjonen, som alle de nordiske land er medlem av, har svak økonomi, svak økonomistyring og er lite preget av demokrati. FUG har i hele fireårsperioden drøftet sitt medlemskap i EPA, både på grunnlag av de rammene EPA har drevet innenfor, EPAs håndtering av økonomi og EPAs valg av strategier og mål.

EPA avholdt generalforsamling og konferanse i Wien 21. – 23. november 2003. Et knapt flertall vedtok budsjett 2004 for EPA, vedtaket innebar bl.a. kutt i driftsutgifter og økning i medlemskontingent. FUG, sammen med flere andre organisasjoner, er av den oppfatning at dette budsjettet ikke er realistisk, at det ikke dekker alle driftsutgifter, at det ikke tas hensyn til betjening av gjeld og at EPA i realiteten er konkurs.

På dette grunnlaget fant FUG det vanskelig å opprettholde sitt medlemskap i EPA og meldte seg ut av organisasjonen. Det er sendt eget brev til UFD om dette.

5. SAMARBEIDSPARTNERE

SAMARBEID MED ANDRE ORGANISASJONER OG DEPARTEMENT – FUG-DELTADELSE I ARBEIDSGRUPPER, REFERANSEGRUPPER O. L.

FUG har nå etablert gode rutiner for samarbeid med LS. Det er også etablert et godt samarbeid med KS. Kontakt og samarbeid med organisasjoner og andre ivaretas gjennom FUGs deltakelse i ulike arbeids- og referansegrupper. En oversikt over grupper der medlemmer av utvalg og sekretariat deltar, følger nedenfor.

Gjennom dette samarbeidet tar FUG aktivt del i, og har innflytelse på, den sentrale skolepolitiske debatten. FUG opplever imidlertid at skolesystemet legger premissene, og at det i mange tilfeller er problematisk å få gehør for brukernes synspunkter.

Samarbeid om oppfølging av mobbemanifestet

FUG samarbeider med Læringscenteret, Barneombudet, Utdanningsforbundet og KS om oppfølging av mobbemanifestet. Det arbeides med en felles strategiplan, og en tiltaksversikt der alle manifestpartene legger inn sine planlagte tiltak i arbeidet mot mobbing. Etter undertegningen av manifestet, justerte og målrettet FUG sin aktivitet til en mer helhetlig satsning på læringsmiljøet for å forebygge mobbing.

Grupper/utvalg der FUG var representert i 2003:

- Skolemeglingsprosjektet – nasjonal referansegruppe
 - Kompetanseutviklingsprogram for PPT og skoleledere (SAMTAK) – nasjonal koordineringsgruppe
 - Evaluering av Reform 97 – programstyre
 - Kvalitetsportalen
 - Referansegruppe for forskningsbasert evalueringsarbeid
 - Styrking av barn og unges oppvekstmiljø – arbeidsgruppe
 - Sentralt brukerforum
 - Foreldreeveiledningsprogrammet
 - Programme for International Student Assessment (PISA) og Civic Education Study (CIVIC) – referansegruppe
 - Prosjekt innovasjon i læring, organisasjon og teknologi – referansegruppe
 - Norsk Forms program for skole og omgivelser – ressursgruppe
 - Samarbeidsforum – Lillegården kompetansesenter
 - HOLOCAUST-dagen – medlem av jury
 - Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn - ressursgruppe
 - Delt rådgivingstjeneste - oppfølgingsgruppe
 - Lærarutdanningsmeldinga - referansegruppe
 - Foreldredeltaking i skolebasert vurdering - referansegruppe
 - Referansegruppe for skolevurdering (tidligere: Referansegruppe for eksternt deltaking i lokalt vurderingsarbeid)
 - Arbeidsgruppen ”Mat i skolen”
 - Nasjonal referansegruppe for arbeidet med verdier, demokrati og medvirkning
 - Foreldrenettverket – opprettet av statsråden
 - Skoleeierprisen – medlem av juryen
 - Barnevaktens fagråd
 - ”Skolen vet best” – referansegruppe
 - Planleggingskomite for 8th Congress on Including Children with Disabilities in the Community 2004
-

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

FUG-sekretariatet er en så liten organisasjon at den kan unntas fra verneombudsordningen og erstattes av årlige kartleggingsmøter der vi etter skjema går systematisk igjennom relevante områder: organisatoriske forhold, miljø, inneklima og ergonomi.

Det er gjennomført medarbeidersamtaler i henhold til gjeldende retningslinjer.

Tiltak som er forbedret/arbeidet med i 2003:

Stress og arbeidspress, kjøp av ekstra varmeovner, kjøp av kontorutstyr som gir riktig arbeidshøyde og headsets. For øvrig vises til oppfølging av grønn stat.

Rømningsveier er gjennomgått, og låsesystemet er oppgradert.

LIKESTILLING I VIRKSOMHETEN – HÅNDHEVING

Likestilling er godt ivaretatt i utvalget (4 menn og 5 kvinner). I sekretariatet er det bare kvinnelige arbeidstakere. I forbindelse med utlysning av ny rådgiverstilling sommeren 2003, forsøkte man å finne en egnet mannlig kandidat.

GRØNN STAT

FUG arbeider systematisk med å integrere miljøhensyn i sin drift gjennom innkjøp av produkter med lang levetid (kjøleskap, kaffetrakter, IKT-utstyr, utstyr til printer og kopimaskin) gjennom firmaer med returordninger, kildesortering og bruk av makulaturpapir til kladd. Arbeidsutvalget i FUG har gjennomført ca. 50 % av sine møter som telefonmøter. Når det gjelder forbruk av el-kraft er det vanskelig å redusere forbruket på grunn av gamle og til dels trekkfulle lokaler.

Prosjekter

- **IKT-prosjektet** (se vedlagte rapport, vedlegg 3)
- **Minoritetsspråklige foreldre som ressurs i barnas læring** (se vedlagte statusrapport, vedlegg 4)
- **Hjem-skole-samarbeid i videregående utdanning**

Sommeren 2002 ga UFD LS i oppdrag å initiere en undersøkelse om samarbeid mellom foreldre og videregående skoler. Forskere ved NOVA og NIFU ble engasjert til å gjennomføre en undersøkelse ved noen utvalgte videregående skoler om samarbeid mellom foreldre og skole i den videregående opplæringen. Målet med undersøkelsen var å få kartlagt omfanget av og organiseringen av hjem-skole-samarbeidet. Dessuten var det ønskelig å få kartlagt hvordan partene opplevde samarbeidet og om de etterspør tettere kontakt. FUG har gitt innspill til innholdet i undersøkelsen.

Rapporten ”*Behovsstyrt samarbeid – holder det?*” ble offentliggjort 13. oktober. Her kommer det fram at både elever og lærere er misfornøyde med samarbeidet mellom hjem og videregående skole. Både foreldre og elever i videregående skole ønsker mer samarbeid mellom skole og hjem. Forskerne bak rapporten mener det er helt grunnleggende for bedre samarbeid at dette samarbeidet blir mer formalisert enn det er i dag.

FUG ønsker også en styrking av foreldrerollen i videregående skole, og mener at det bør etableres foreldremedvirkning i videregående skole etter samme lest som i grunnskolen, men med sterkere innslag av elevmedvirkning..

ØKONOMI

Redegjøring I HOVEDTREKK for bruken av tildelte midler For øvrig viser til økonomirapportering.

Disponibelt 2003:

kr. 5.600.000

Drift av kontoret:

Godt over **50 %** av FUGs budsjett er bundet opp til drift av kontoret, lønn, husleie, strøm, forbruksmateriell m.m.

Honorar til leder, nestleder og medlemmer av utvalget samt reiser og opphold i forbindelse med deltakelse i ulike grupper, høringarbeid, foredragsvirksomhet, konferanser, utredninger m.m. : **kr. 415.000.**

Nær kr. **500 000** ble brukt til avvikling av FUG-møter og møter i FUGs arbeidsutvalg.

Utarbeiding, trykking, pakking og porto for ett nummer av Foreldrekontakten (24 sider) beløp seg til **kr. 630.000.** Portoutgifter på ca. 330.000 kr. blir belastet regnskap for 2004.

FUGs oppfølging av Manifest mot mobbing og gjennomføring av Grunnskolens uke: FUG brukte **kr. 300 000** av egen midler, Sosial- og helsedirektoratet støttet FUG med kr. 63 000, og LS dekket alle utgifter til porto.

Satsningen på Skolestart 2003 kostet til sammen **kr. 1.133.000**, i tillegg bevilget departementet kr. 200 .000 til trykking av Kontaktboka. KS, LS og Utdanningsforbundet støttet tiltaket med til sammen 400.000.

Til materiellutvikling brukte FUG **kr. 550.000**, i hovedsak utgifter til trykking av informasjons- og veiledningsmateriell til foreldre. På kap. 3204 hadde FUG en merinntekt på ca. kr. 220.000. Salget økte betydelig som følge av satsning på utsending av materiell i forbindelse med Skolestart 2003.

Avvikling av KFU-seminar kostet ca. **kr. 200.000.**

Til internasjonalt arbeid (EPA og Nordisk Komité) brukte FUG **kr. 120.000** (+ andel av honorar til leder).

Omleggingen av tjenestene i Forvaltningstjenesten medfører økte utgifter for FUG fordi FUG nå må kjøpe disse tjenestene som før var gratis.

FUGs prosjekter

- IKT-prosjektet	Tildelt: kr. 700.000
- Minoritetsspråklige foreldre som ressurs i barnas læring	Tildelt: kr. 800.000
- Skolestart 2003	Tildelt: kr. 200.000

Prosjektmidlene er brukt i sin helhet.

Inntjeningskrav

FUG hadde i 2003 et inntjeningskrav på kr. 220.000 kroner for salg av materiell. I 2003 hadde FUG en merinntekt på kr. 220 .000.

AKTIVITETSLISTE 2003

FUG-møter – behandlede saker	5 møter – behandlet 29 saker (mange av sakene er gjennomløpende)
AU-møter – behandlede saker	12 møter - behandlet 91 saker
Grupper som FUG er med i	FUG-medlemmene deltok i 25 arbeidsgrupper
Høringsarbeid	Avgitt 7 høringsuttalelser
Rådgivningssamtaler	289 registrerte rådgivningssamtaler (Henvendelser til FUG-medlemmene er ikke tatt med)
Journalførte brev	733 journalførte brev (inkludert henvendelser på e-post)
Publikasjoner	29 publikasjoner totalt – ett nytt hefte i 2003
Salgsstatistikk	Solgt totalt 82 925 enheter
Deltakelse i Grunnskolens uke	56 % av skolene deltar (i henhold til evaluering 2002)